

IN NOMINE JESU.
DISPUTATIO INAUGURALIS
UNIVERSÆ ENCYCLO-
PÆDIÆ SCIAGRAPHIAM
BREVITER EXHIBENS.

Q U A M

*Ex consensu & approbatione Amplissima facultatis Philosophicæ
in celeberrima Academiâ C H R I S T I NÆ Aboënsi,
Permagnifico Pro-Cancellario,*

Admodum Reverendo ac Eminentissimo in Christo Patre,

DN. ÆSCHILLO PETRÆO,
S. S. Theolog. Doctore excellentissimo, & Diœccelis Abo-
ënsis Episcopo gravissimo.

Magnifico Rectore,

Plurimum Reverendo Praclarissimoq; VIRO,

DN. M. GEORGIO ALANO, S. S. Theol.
Professore Primario, nec non utriusq; Eccl. in hac Civitate cum
annexâ Nummensi, Pastore dignissimo.

S U B P R Æ S I D I O

Nobilissimi, Consultissimiq; VIRI,

DN. MICHAELIS G. V. Pen Sälpe/
J. U. D. eximij, ejusdemq; ut & Phil. Pract. & Hist. Professoris
Ordinarij celeberrimi, nec non Fac. Ph. p. t. Decani spectabilis,
Præceptoris & promotoris sui reverenter suscipiendi.

*Pro Gradus & Privilegijs Magisterij Philosophicæ obtinendis
placida eruditorum disquisitioni submittit*

ANDREAS THUR, KYROENSIS Finno.

Ad diem 6. Aprilis, Anno 1653.

A B O Æ,

In pressa apud Petrum Wald/ Acad. Typ. An. 1653.

Generosissimo atq; Nobilissimo DOMINO,

DN. LAURENTIO Creutz/

Hæreditario de Garstvelar/ Casarij & Ubborsfors &c.

Districus Aboënsis & Alandensis Dynastæ laudatissi-

mo, nec non Collegij Metallici quod Holmiæ est, Assessori

Gavillimo, Musarum Patrono Magno, Domino
ac Mœcenati meo gratioso,

Salutem & Benedictionem Divinam.

Multa illa tua rerum peritia, blandusq; gratia favorius
quem Philosophia cultoribus inq; his mihi, benignè aspi-
ras, immortalem tibi apud eruditos laudem jam pridem conci-
liarunt, mihiq; tenues hasce pagellas generosissimo tuo nomini
inscribendi fiduciam fecerunt. Quas tantum abest in soluti
causam impudem, ut tenuitate illarum coram orbe palam profi-
tear, non esse mearum virium, tam grandibus meritis, tam
eximio favori parem refundere gratiam. Si igitur hoc loco
ess estimaveris, jam perorata res est, nec amplius laboro in
causis tam audaculi conatus reddendis, quin potius gaudeo me
publicum grati animi testimonium generosissimis tuis mani-
bus deposuisse. DEUS, qui tuam Grem splendidiſſimo eruditionis dono
ornatam tutissimoq; virtutis clypeo munitam Patria nostra, cuius utilitati
omnem tuam insudare operam jam diu sentimus, donavit, omni felicitate
te cumulet, faciatq; in oculis ac luce Reip. diu clarescere, donec sero cum
nepotum luctu rebus humanis exemptus natali celo redonetur.

Gen. tis Tuæ

Dicatissimus Clienſ

Andreas Thuronis Kyröënsis.

Justus à veneranda facultate Philosophica publicè
 Speciminis loco aliquid in lucem proferre, & erudi-
 tis exhibere examinandum, cum materiarum ex ab-
 ditis Philosophiæ recessibus ubere copiâ procedentium,
 ac utilitate & jucunditate suâ ambiguum invicem
 palmam reddentium quamnam sub incudem revoca-
 rem, anxius haberem: tulit sententia brevissimam
 totius Encyclopædiæ *δ'ιδω νεψιρ* candidis censorum
 judicijs exponere. Quod facturum, ut cordatos o-
 mnes fautores atq; instituti approbatores spero: ita
 Zoilos tanquam responsione indignos contemptu & si-
 lentio dimitto. Sit itaq; in Nomine S. Sanctæ &
 individuae Trinitatis, *δ'ιδω νεψιρ*.

I. Grammaticæ.

Grammatica est ars bene loquendi & scribendi.
 Objectum internum seu considerationis Gram-
 maticæ sunt notiones secundæ ad bene loquendum &
 scribendum facientes; Externum seu operationis literæ,
 syllabæ & voces cum simplices tum conjunctæ constitu-
 unt. Unde rectè partes Grammaticæ 4, Orthographia,
 quæ de literis earumq; legitima in dictionibus composi-
 tione agit, Prosodia, quæ syllabarum quantitates certis
 Regulis determinat, Etymologia, quæ voces singulas in
 8. Orationis partibus earumq; affectiones expendit, &
 Syntaxis, quæ vocum construendarum regulas tradit,

constituuntur, utcunq; nonnulli duas priores hoc titulo
indignos immeritò putent. Ex Profodia fuit Poëti-
ca, quæ est ars faciendi orationem ligatam. *Slut. Disp.*
1. in Log. Ram. Hæc agit de pedibus & carminum ge-
neribus, de quibus in profodia agere non est homoge-
neum.

Axiomata.

1. *Præcepta Grammatica exigenda sunt ad bo-
nos Authores, non auctores examinandi è Grammaticis.*

2. *Grammaticè, dum loquimur, semper loquemur, ne bar-
barismos vel solacismos committamus.*

II. Rhetoricæ.

Rhetorica est ars bene dicendi. *Talaus lib. 1. Rhet.*
cap. 1. Objectum ejus internum sunt notiones se-
cundæ ad persuadendû tendentes, externum 2° è *no. 3. v.*
Arist. 1. Rhet. Sive res quævis. Dividitur à *Slut. Disp. Log. 1.*
in Generalem quæ tantum orationem Tropis & figuris
exornare, apteq; & decenter pronunciare docet, undè
partes ejus Locutio & Actio exsurgunt. Et specialem
quæ Oratoria & Rhetorica forensis dicitur, atq; ars faci-
endi orationem solutam, definiri potest. Docetq; dis-
ponere orationem in sex partibus, Exordio, Narratione,
Propositione, Confirmatione, Confutatione & Epilogo,
& argumenta ad cujuslibet materiæ (hic quæstio appel-
latur) tractationem idonea, in quatuor causarum generi-
bus, Didascalico, Demonstrativo, Deliberativo & Judi-
ciali, invenire. Unde hujus partes duæ inventio &
Dispositio propullulant.

Axiomata.

1. *In docendo proprietati sermonis, in persuadendo ornatui
cumprimis danda est opera.*

2. *Norma ornatu Oratorij usus Rhetorum est, ad quem na-*

ura plurimumi conducit, cui etiam Rhetores primi suam dicen-
di vim referre debent acceptam.

3. Divinum quiddam est esse Ciceronianum, nec tamens
semper male dicit, qui secus dicit atq; Cicero.

III. Logicæ.

Logica est ars bene differendi. Ram. lib. 1. Dial.
Subjectum considerationis Logicæ sunt notiones
secundæ ad bene differendum directæ, operationis verò
omne Ens & non Ens. Ut autem eò melius notiones
secundas rebus imponere possit Logica, decem prædi-
camenta que rerum per certos gradus sunt dispositio-
nes, in præcognitis tractantur. Conrad. in Præcog. Dial.
Rectè autem Ramus lib. 1. Dial. & cum eò multi secant
Logicam in inventionem, quæ de argumentis invenien-
dis, cum Artificialibus stum artificialibus, & Judicium
seu Dispositionem, quæ de disponendis argumentis ad
bene judicandum, Ram lib. 2. Dial. est sollicita. Di-
sponuntur autem argumenta vel in Axiomate, vel Syllo-
gismo, vel Methodo, quæ semper procedit à facilibus
& nobis notioribus ad difficiliora & nobis ignotiora,
nam omnis quæ cum ratione suscipitur tractatio ἐκ πρῶ-
των ἀρχῶν γινέσθαι γινώσκουσ. Arist. 1. post. Anal. 1. 1.

Axiomata.

1. Ramus non tam sufficienter quàm accuratè Methodo
sua conscripsit Logicam.

2. Consequentia legitima semper est bona. Ergò quan-
do ex veris præmissis falsa inferitur conclusio, consequentia non
est legitima. Ex veris enim non sequitur nisi verum, cum
impossibile sit idem esse & non esse.

3. Individua numero differunt. (Corollarium I. logica.)

4. Cum dicitur, Christus est idem, quod veritas, non est

IV. Metaphysicæ.

Metaphysica est sapientia de ente quatenus ens est. *Scarf. disp. Meth. 1. th. 52.* Objectum Metaphysicæ est Ens non consideratum notionaliter ut in Logica, sed realiter & scientificè. Partes Metaphysicæ sunt duæ Generalis & Specialis. Illa Ens in abstractissimâ ratione, & absolutâ indifferentiâ considerat, ejusq; affectiones expendit cum unitas eaq; vel primarias perfectum, unum, verum, bonum, vel secundarias durationem & ubiætatem: tum Disjunctas, ut sunt necessarium vel Contingens, Independens vel dependens, Actus & potentia, Principium vel principiatum, Finitum vel infinitum, &c. Hæc ens sub minori abstractione contemplatur & rerum summas classes Scarf & Scheibl. species vocant, Combach. Summa rerum genera appellat, Substantiam, Quantitatem, Qualitatem, Relationem, Actionem, Passionem, Quando, Ubi, Situm, Habitum cognoscit. Huc etiam Horistica de objectorum determinatione referenda est. Axiomata.

1. Non est ponenda conclusio in Metaphysica, qua ex principio non sit deducta, aut saltem deduci possit. Primum autem principium est hoc, positum à Philosopho 3. Metaph. cap. 3, τὸ ἀπὸ αὐτοῦ ὅτι ἀρχὴν καὶ μὴ ὅτι ἀρχὴν ἀδύνατον.

2. Ubius realis non est sine proprietatum communicatione.

3. Præsentia realis requirit indistantiam.

4. Substantia singularis communicationem subsistentia non tollit; Sed importat negationem communicationis κατὰ μέθεξιν qualis est universalium suis inferioribus communicatio.

V. Pneumaticæ.

Pneu-

Pneumatica est scientia de spiritibus, in quantum propria eorum natura naturali lumine cognosci potest. Scarf. in proem. Pneum. Objectum ergo hujus disciplinae est spiritus, acceptus pro substantia incorporea ac immateriali corpori contradistincta quâ-talis. Etiam hæc suum objectum vel in genere considerat ejusq; affectiones, indivisibilitatem, immobilitatem illocalitatem, simplicitatem intellectum &c. perpendit, unde nata est pars Generalis: Vel in specie de singulis spiritibus cum independente & increato vtz. Ideo, tum dependente & creato, Angelo & anima rationali, eorumq; proprietatibus & operationibus strictam tractationem instituit. Axiom.

1. Spiritus dum statuitur objectum Pneumatica, non comprehendit sub se Dæmones Platoniorum, nec formas materiales.
2. Deum naturali lumine cognoscimus, & colendum sciimus. Plato inquit: Τί ποτε Θεὸν ἀληθῆ αἶα, ποτε ἄρα οὐκ ἔστιν ἄλλο τι πρὸς αὐτῷ.
3. In Angelos cadunt accidentia.
4. Anima rationalis est Ens incompletum, attamen perfectissimum.

VI. Physicæ.

Physica est scientia corporis naturalis quatenus naturale est. Sperl. instit. Phys. Objectum ergo ejus est corpus naturale quatenus tale, quod cum duobus modis menti nostræ obiciatur, parit divisionem Physicæ in partem Generalem & specialem. Illa evoluit generalia corporis naturalis principia cum interna, Materiam nempe (etiam primam dextrè explicatam) & Formam, quam in generabilibus per traducem propagari, totamq; in toto, & totam in quâlibet parte esse, si immaterialis sit statuo cum Sperling. instit. Pphys. lib. 2. c. 2. tum Externa,

effici

efficientem putā & finem. Et Affectiones cum unis
 tas Quantitatem, Qualitatem, Locum, Tempus, tum
 disjunctas motum & quietem. Hæc corporis natura
 lis, species persequitur, & quidem illustratis corporibus
 simplicibus, aquis nimirum supracælestibus, cælo, stellis
 & 4. Elementis, tendit ad corpora mista explicanda. In
 quibus primum imperfectè mista effluvia scilicet, eorūq;
 accidentia Meteora, ignita, aquæ spirituosæ (quod & æ-
 stum maris refero) & Emphatica, post, præmissâ princî-
 piorum chymicorum mentione, corpora perfectè mista
 cum inanimata, tum animata eaq; vel vegetativa, vel
 sensitiva vel Rationale explanat. Axiomata.

1. *Aqua non est inspissatus aër.*
2. *Ignem supra aëreum dari rationes probant non ficulnea.*
3. *Æstus maris excitatur à vaporibus, qui pro vario solis &
 luna motu provocantur & agitantur.*

VII. Arithmetiæ.

A *Arithmetica est scientia quantitatem discretam*
(numerum) contemplans. Calov. *Encycl. Mathem.* Ob-
 jectum igitur Arithmetiæ est quantitas discreta seu nu-
 merus. Dividitur in Generalem & specialem. Genera-
 lis principia & affectiones numeri in genere considerat,
 estq; simplex quæ numerum cum integrum tum fractum
 obij; comparatione considerat. Et comparata quæ ex-
 ponit rationem, cum æqualitatis tum inæqualitatis, &
 proportionem numerorum cum Arithmetica quæ est
 æqualitas differentiarum tum Geometricam quæ est æqua-
 litas rationum, estq; vel continua, in quâ quæ est ratio
 primi ad secundum, ea secundum ad tertium. Vel disjuncta
 cum simplex quæ potissimum elucet in Regula aurea
 directa & inversa, tum multiplex, quæ in Regulis socie-
 tatis,

tatis, alligationis & dopli occurrit. Specialis Arithmetica Logistica dicta est, vel subtilis quæ comprehendit Geometricam explicantem affectiones numerorum figuratorum, Alsted. Arithm. c. 6. (quorum principales Clariss. Kexlerus in Arithmet. Geod. proponit) Geodeticam numerationem in partibus decimis instituentem, & Astronomicam calculos coelestes in partibus sexagesimis peragentem. Vel vulgaris quæ mensurarum computationem instituit. Axiomata.

1. Unitas & numerus & principium numeri diverso respectu dici potest.

2. Quando numerus in duas partes utcumq; dividitur, erunt partium quadrata una cum duobus partium reſtangularis, aequalia quadrato totius. 4. prop. 2. Eucl.

VIII. Geometriæ.

Geometria est scientia de quantitate continua.

Calov. in Encycl. Mathem. Objectum igitur hujus scientiæ est magnitudo actu finita, Rever. prac. Kexl. dictat. Geom. lib. 1. Principia non essendi (quorum materiale est punctum Alsted. Adm. Math. lib. 3. c. 1. signum in magnitudinæ individuum 1. def. 1. Encl. formale terminorum conjunctio Calov. loc. cit.) sed cognoscendi sunt propositiones primæ & generales, ex quibus aliæ deducuntur, quales sunt definitiones, postulata & axiomata, Clar. Kexl. loc. cit. per quas affectiones, rationalitas, contactus, sectio, commensurabilitas, congruentia, ascriptio, &c. de subjecto, cujus species sunt linea, superficies & corpus demonstrantur. Unde nascuntur propositiones quæ vel Theoremata (quale est hoc: Triangula æquilatera sunt æquiangula 8. prop. 1. Eucl.) quibus post demonstrationem additur, ὅτι ἐξ ἑδῶν δὲ ἕξαι, Vel problema.

blemata (quale est hoc: Si duæ peripheriæ æquales à terminis datæ rectæ utrinq; concurrant, recta per concursus bifecabit datam 108. 1. Eucl.) quorum demonstratio nem claudunt verba ὁπερ ἔδει ποιῆσαι. Huc spectat Geodæsia, quæ vel ratiocinatione, vel beneficio instrumentorum, qualitatem omnium rerum explorat, fundamenta habens propositiones Geometricas. Referenda etiam huc est Trigonometria quæ est doctrina de dimensione & solutione Triangulorum. Clariss. præc. Kexl. Trigon. lib. 1. Axiomata.

1. Geometriam ut & Arithmeticam propriè loquendo dicere Præcticam est facere ἔνδοσ ἰδηογν.
2. Radius in calculo Trigonometrico pro ratione subiecta materia varius assumitur.

IX. Opticæ.

Optica est scientia radiaturæ visivæ. Rever. Kexl. opt. lib. 1. c. 1. Objectum igitur hujus scientiæ est radiatura visiva, quæ vel consideratur generaliter, unde pars opticæ generalis visibile ac visionem in genere contemplans. Vel specialiter undè pars specialis, explorans radiaturam ac visionem, 1. Rectam sive simplicem, quæ radij perpendiculares, in medio non fracti aut curvati, à visibili in oculum videntis deferuntur. 2. Compositam seu geminatam ubi radij curvantur in medio & quasi geminantur, eamq; vel Reflexam quæ fit per radium reflexum & à densiore corpore repercussum, angulo reflexionis semper existente æquali angulo incidentiæ (hujus doctrina appellatur Catoptrica) vel Refractam, cum radij in duo diversa media incidentes incurvantur & franguntur, adeò ut res visa non appareat in suo justo loco, & per consequens quantitas ejus per hanc visio-

visionem explorari nescit (Hujus doctrina Mesoptica audit.) Principia Opticæ suppeditat Geometria, tanquam disciplina subalternans. Axiomata.

1. *Controversia de maculis solis non dum est composita.*
2. *Lux fortius illuminat objectum propinquius.*
3. *Si in cubiculo undiq; clauso è regione relicta rimula suspendatur à tenui filo speculum cylindraceum, & foris ad rimam illam ponatur, vel imago picta, vel larva vel puerulus, imago valde monstruosa instar spectri infernalis pendens in cubiculo videbitur.*

X. Musicæ.

Musica est benè canendi scientia. *Ast. in Adm. Math.* Objectum ejus est numerus quæ sonorus, seu cantilena harmonica. *Calov. comp. Mus.* Ejus pars generalis affectionescantus in genere considerat, ut sunt notæ mensurantes vocem & silentium, sonus ubi voces ut re mi fa &c, claves & lineæ parallelæ, Mutatio, contrapunctus simplex & coloratus ubi concordantiæ & discordantiæ, intervalla seu modi, Doricus, hypodoricus, Phrygius, hypophrygius &c. & toni proponuntur & explicantur. Specialis pars Musicæ agit de Musica vocali cum Choralis tum figurali, & instrumentali. Axiom.

1. *Nostri Musica, artificio cantus harmonici, variâ vocum Symphonia svavisoni priscorum illi, quæ Aselepiades, Dâmon, Tales Cretensis, Terpander Thebanus, Empedocles &c. affectus potenter movisse dicuntur, præferenda est.*

IIIX. Astronomiæ.

Astronomia est scientia corporum cælestium motus, & ex motibus tempus quodvis scrutans & explicans. *Exc. Kexl. Ast. p. 1. c. 1.* Objectum itaq; Astronomiæ sunt stellæ, quatenus certis legibus moventur, &

motibus suis tempus determinant. Undè non tantùm pars Astronomiæ communis, de motu stellarum communi agens, & propria motum proprium explanâs (quæ partes propriè Astronomia dicuntur) sed & Computus Astronomicus (cùm simplex tum mixtus) Tempus ex motibus cœlestibus præsertim luminarium, distingvens, huc, ceu ad fontem trahendus est. Principia quibus Astronomia motum, quantitatem & situs de stellis demonstrat, petit ex Arithmetica & Geometria. Huic affinis est Astrologia quæ de influentijs syderum disserit & futuros eventus prædicat. Partes habet duas, quarum quæ Generalis est stellarum vires & locorum Zodiaci proprietates proponit. Specialis verò tempestatum prognostica, & electiones profert, in quâ copiose & valde prolixè de Genethliacis sive judicijs nativitatum tradit vulgus Astrologorum, curiosum nimis iudicio Rev. Rex Astrol. lib. 1. c. 1. & etiam nostro. Axiomata.

1. *Stella omnes non sunt aequalis magnitudinis.*
2. *Astronomus in supputatione motuum cœlestium assumit hanc hypothesin quod terra moveatur.*
3. *In Eclipsibus præter motus longitudinis ☉ & Luna & latitudinis luna, accuratè notanda veniunt perallaxes longitudinis & latitudinis luminarium. Etsi enim sol reverà nullam habet latitudinem ab Ecliptica, propter illam tamen distantiam, quæ est inter centrum terra & oculum nostrum eam habere videtur, propter quam etiam longitudo Solis, sicut & longitudo & latitudo luna variari videntur.*

XII. Geographiæ.

Geographia est de terra dimensione, & inde ortâ distinctione scientiæ. Calov. Comp. Geogr. Objectum igitur est globus terrenus, terram & aquam complectens
 quate-

quatenus mensurabilis & quantus. Pars hujus disciplinae
 generalis tribus absolvitur 1. Affectionibus, magnitu-
 dine (soliditas terræ invenitur 2656371600. mill. Germ.
 cub. ex superficie convexa 9277200. mill. Germ. quad.
 quæ provenit ex perimetro 5400. mil. Germ. inventa per
 multipl. 15. milliarium uni gradui coelestis corresponden-
 tium in 360. gr. quibus constat Circulus, & Diametro in-
 venta per regulam auream 1718 $\frac{2}{11}$ mill: Germ:) Figurâ
 rotundâ, situ, qui in medio mundi, & immobilitate. 2.
 Divisionibus generalibus. 1. In circulos majores & min.
 seu parallelos nominatos & innomin. 2. In 5. Zonas. 3.
 In Climata 24. Septentrionalia, & totidē anticlimata Me-
 ridionalia, horum tabulam inter multos habet *Asted. adm.*
Mat. p. 273. Et Cluverius in introd. Geogr. p. 24. 4. In
 sphaeram, rectam, obliquam & parallelam. 5. In car-
 dinalem (Oriental. Occid. Sept. Merid.) & intermediam.
 6. Ex umbris in Amphiscios, Heteroscios & Periscios.
 7. In longitudinem, quæ à primo meridiano per insulas
 Acores transeunte numeratur in æquatore, cùm univer-
 salis, quæ hodiè est 340. gr. tùm particularis, & latitudinē
 quæ ab æquatore in meridiano versus alterutrum polo-
 rum numeratur, itidem vel particularis, vel generalis
 quæ hodiè est 133. gr. scil. ad septent. 81. gr. ad Mer. 52. g.
 8. In periecos, antiecos & antipodes. 3. Repræsenta-
 tione vel in globo materiali, vel mappis cùm universa-
 libus tùm particularibus. Pars specia is Geographiæ
 absolvitur Hydrographia, aqua cùm prima tùm ortæ, &
 Geographia strictissime sic dictâ, seu dimensione terræ
 cognita & incognita. Axiomata.

1. Dato die longissimo clima cui subiacet, & parallelam cui adiacet das
 tus locus, facile est determinare. Excessus enim longissimi diei supra 12.
 horas duplicatus exhibet clima, quadruplicatus ostendit parallelum. V. g.
 Abon dies longissimus est 19. fere hor. Ergo dies est sub 14. climate, circa
 parallelum 28.

2. Longitudo & latitudo loci, ex Mappis hoc modo capiuntur. Trans-
eat filum locum inventum, & qui gradus ex marginibus ab occasu in ortum
extensis tangitur, dat longitudinem, qui verò gradus marginum inter meridis
em & septentrionem, à filo stringitur, dat latitudinem loci.

XIII. Architectonicæ.

Architectonica est scientia quantitatem & Symme-
triam corporis artificiosi contemplans. Calov. Comp. Archit.

Hæc plures habet partes, Mechanicam, Hercotectoni-
cam seu fortificatoricam, Gnomonicam, Automaticam,
Agalmatopæticam, neopæticam & Architectonicam
in specie dictam, quæ omnes ad artes manuaras perti-
nent ratione usus, & propterea è regno scientiarum ad ar-
tium provinciam sunt sequestrandæ; quatenus verò ex
principijs mathematicis subjectum suum demonstrant,
rectè scientiæ Mathematicæ salutantur. Ad hoc discrimen
observandum notetur definitio M. Vitruvii, iudicio
Rev. præc. Dn. M. Kexleri Architectonicæ haut inconve-
niens, quod sit scientia pluribus disciplinis & varijs eru-
ditionibus ornata, cujus iudicio præbantur omnia, quæ
à cæteris artificibus perficiuntur opera. Axiom.

1. Centrum gravitatis seu ponderis est punctum medium lineæ rectæ divi-
dendis corpus in partes æquæ graves. Itaq;

2. In centrum gravitatis pendet corpus quocunq; modo constituitur.

3. potentia quæ remotior est à Hypomoelio, eò minor requiritur ad sus-
tinendum pondus.

4. Architectus est vir bonus adificium constituendi rationem doctus.
Alst. in Archit. Unde multa in eo requiritur peritia.

XIV. Ethicæ.

Ethica est prudentia de virtutibus & bonis mori-
bus agens. Nobilissimus Præses Collegij Ethici Disputatio-
ne 1. Thesi 3. Objectum igitur adæquatam Ethicæ est
homo civiliter beandus. Nobiliff. Præf. fascic. q. Eth. q. 15.
In prima parte agit de summo bono civili, quod in con-

tinuata

tinuata virtutis actione consistit. In secunda de subje-
cto anima ejusq; facultatibus, objecto, & causa efficiente
virtutis, in tertia de virtutibus eum perfectis tum imperfe-
ctis, & Heroica, cui subiungit loco appendicis tractatum de amicitia. Ax.

- 1 Omnis appetunt bonum.
- 2 Non sunt facienda mala ut evasiant bona.
- 3 A Summo bene non oritur malum.

XV. Oeconomicae.

Oeconomica est prudentia familiae constituenda & adminis-
tranda. Nobil. Praef. praecog. Oecon. 4. Generalis est
pars in genere familiae constitutionem ex tribus perso-
narum societatibus conjugali, Paterna & Herili; Et rebus
ijsq; vel animatis vel inanimatis, Mobilibus vel immobis
libus: Et constitutae administrationem, singulis personis
competentia munia assignando, edocet. Specialis huius
jus vel illius, Regis, Baronis &c. familiae constitutionem
& rectionem gubernat. Axiomata.

- 1 paterfamilias in domo Monarcham representat.
- 2 Marito in uxorem truculenta saevitia non est permittenda.

XVI. Politicae.

Politica est prudentia Reipublicae ad honestatem & vitam beatam
durabiliter ordinandi. Nobil. Praef. Disp. pol. 1. th. 6. Agit
igitur Politica de fine qui consistit in pace interna seu ho-
nestate publica, de objecto cum Materiali civitate, tum
formali Republica ejusq; speciebus, Monarchia, Demo-
cratia, & Aristocratia, de imperantibus & obedientibus, de
legibus, bello & pace, foederibus, legatis, comitijs & convē-
tibus, de corruptionibus & curationibus Reipublicae. quae om-
nia amplis voluminibus tractari volunt, nec hic ulterius
propter angustiam pagellarum possunt diduci. Axiom.

1. Regnum Sveciae est Monarchicum Aristocratia optime
unitum & plebi libertate firmatum. Nob. Praef. D. pol. 2. th. 6.

SOLI DEO GLORIA.

Præstantissima atq; Humanissimo,

DN. ANDRÆ THURONIS,

S. R. M. tis Stipendiario, pro Gradu in Philofophia
Summo accuratè disputanti.

Cogis in Augustem libris dispersa sephoram
Dogmata permultis, & methodo facili
THURONIDES Juvenis polles arte ingenioq;
Ætatem superans sedulitate tua,
Virtutis meritum, sertum nomenq; Magistri
Expetis, hoc cupio cedere ritè tibi.

L. M. q; Honoris & Amoris Ergò
ÆSCHILLUS PETRÆUS
Ep. Ab.

Sic tandem assiduos comitantur magna labores
Præmia, quæ Doctus donat Appollo tibi.
Gratulor ista tibi, precor hinc ut gloria surgat
Æterno Domino, post Patriaq; decus.

Præceptori suo gratulabundus posuit
JOHANNES DE *senschnit.*

Juveni, literarum pariter ac virtutum decore insigni, Amico & Convictori
suo singulariter dilecto, Dn, A N D R Æ T H U R O N I S philoso-
phia Candidato meritissimo, pro Gradu in philosophia summo
publicè & peregrinè disputanti,

Es Sapiens, prudens nam res intelligis altas
Delicia charitum, Flos juvenumq; Jubar,
Omnes & Sophia didicisti sedulus artes,
Extabis Patriæ charus, & ipse mihi.

Ita L. M. q; gratulabundus applaudebat,
LAURENTIUS VIGELIUS

R. I. Ab. *Actuaris.*